

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica quarta in aduentu. III. Sermo. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

vitam nisi sanctus pius verus iustus pa-
cificus. et alijs virtutibus adornatus. Sic
enim dicit **Bern.** super cantica. Homo sic
fuit a deo perfecte creatus ut huic nihil de-
esse pararetur. Nam quid huic derat. que
misericordia custodiebat. veritas docebat
iusticia regebat. pax fovebat. **Decille.** Si-
cut ergo in his virtutibus creatus fuit ad h
ut tandem per eas ad regnum celorum tras-
ferretur. Sic ex quo peccavit ad h de pa-
radiso huc expulsus est ut restauratus eis-
dem virtutibus. in sanctitate vite et iusticia
coram deo suo vivens. regnum celoꝝ asse-
queretur. Et hec est hominis sanctitas. Et
quia omnes virtutes ordinant in charita-
tem et charitate informant. ut dicit **Greg.**
Ideo quisque vult ad pristinam dignitate
et innocentiam originalem redire et sanctita-
tem acquirere. ante omnia debet studere
ut veram dilectionem habeat. Veram autem
charitatem habet et ordinatam ille qui primo
non diligit quod non est diligendum. **Secun-**
do et si diligit non amplius diligit quod mi-
nus diligendum est. **Tertio** qui et si diligit
non minus diligit quod est amplius diligendum.
Quarto qui non minus nec amplius dili-
git quod eque est diligendum. Verba sunt **Au-**
gustini in libro de doctrina christiana. **Quarta**
ergo alia homini suadent illa omnia sua-
dent causa dilectionis et per consequens causa
salutis. Ut pudicitia corporis. castigatio anime.
veritas doctrine. inquit **Augustinus**. ibidem.
Si igitur sanctitatem vite acquirere volu-
mus. studeamus insistere illis virtutibus
supradictis. ut sic per misericordiam primo
nostre anime. **Secundo** proximi defectibus
compatientes subveniamus. sic enim scriptum
est de nobis ipsis. Misere anime tue pla-
cens deo. **Scriptum** est et de primo. Quo-
modo potes ita esto misericors. **Iob. iij.**
Hec in tantum est necessaria homini ut om-
nis summa christiane religionis in ea di-
catur consistere. inquit **Ambrosius** super eplam
ad **Thimotheum. iij. ca.** Nihil enim ita commendat
christianum quam misericordia charitatis. inquit
Ambrosius de officiis. Et **secundum Hieronymum** in epla
ad nepocianum. Impossibile est talem a deo
non exaudiri. cum habeat multos interces-
sores. **Secundo** studere debet homo et di-
ligenter attendere. ut acquirat veritatem.
Est autem triplex. scilicet vite doctrine et iu-
sticie. ut dicit **Augustinus** in libro de libero

arbitrio. et **Gregorius**. **Tunc** autem ut dicit **Bernardus**
in libro de. c. gradibus humilitatis. inquit
rimus veritatem in nobis cum nosmetip-
sos dijudicamus. in proximis cum eorum ma-
lis compatimur. in sui natura cum meditatio
mundo corde contemplamur. **Ad** primum gra-
dum ascendimus per laborem humilitatis. **Ad**
secundum per affectum compassionis. **Ad**
tertium per excessum contemplationis. **Tanta**
vero huius virtutum ad salutem hominis
est necessitas. ut sine ea cetera non valeant.
Ipsa enim sola liberat. sola salvat. sola lavat
inquit **Bernardus** in quodam sermone. **Tertio**
homo debet studere iusticiam. **Est** autem iu-
sticia reddere unicuique quod suum est. **secundum**
Bernardus in sermone. scilicet superiori reverentiam
equali consilium et auxilium. subditio custodia
am et disciplina. **Idem** ponit **Anselmus**
in libro **Cur deus homo**. **Ultimo** debet
homo acquirere pacem. **Tunc** autem vera
pax est hominis quando et caro animo iudi-
ce regitur. et animus deo preside gubernatur.
inquit **Leo** papa in sermone. **Tunc** etiam
est vera pax. a dei voluntate non dividi et in
his que solius dei sunt delectari. **Quando**
enim sensualitas nulla parte resistit volun-
tati. et voluntas nulla parte contradicit ra-
tioni. tunc est serenitas mentis. et tunc est re-
gnum dei. **Ad** quod nos educat. etc.

Dominica quarta in adventu. **III.**
Sermo. XII.

Quoniam dicit **Isaias** propheta.
Iob. i. transumptive et origina-
liter **Isa. xl.** Quonia ut ait colina fidei et
totius sanctitatis exemplar magnus ille
pater patrum **Augustinus**. in epistola ad **Dyasco-**
rum. Non alia quisque ad capscendum et ad
obtinendum salutem veritatis via debet in-
venire quam que inuenta est ab illo qui gressus
sui nostrorum tanquam deus vidit infirmitatem.
Decille. Quia igitur multi multas vias vi-
uendi sibi excogitant. Nam ut **Augustinus**. idem
testatur in libro confessionum suarum. Non solum
hodie sed etiam tempore suo. alius sic alius
sic in via dei ibat. **Inter** istos vero sic di-
versimode incedentes sunt quidam qui et
in via incedunt. tamen oblique et non recte.
Ideo **Iohannes** baptista veniens in mun-
dum preparare viam domino. in cordibus suis

Dominica quarta aduentus

delium. Iuxta vaticiniū de se per prophe-
tam Isaiam diuinitus promissum. per the-
ma premissum omnes exhortando vt can-
dem viam rectā faciant dicit. Dirigite viā
domino. q̄si di. Ex quo natiuitas xpi im-
minet de proximo. per quā venturus est ⁊
nasciturus dei filius in vobis per gratiā.
Idcirco vt via sit in vobis recta et nō ob-
liqua. dirigite vias domini. Ad hoc em̄ vt
dicit Ambrosius sup̄ Lucam. hoc temp⁹ nō
sine causa aduentus domini vocat. Ideo
em̄ sancti patres celebrare ceperūt aduen-
tum christi vt se vnusquisq; fidelis prepa-
ret et em̄det. vt digne dei sui valeat nati-
uitatem celebrare. Nec ille. Et quia nō po-
rest se melius preparare quisq; q̄ si recto
corde rectā viam deo parat. Ideo hortat
precurfor eius dicens. Dirigite viā domi-
ni sic dicit Isaias p̄pha. In quib⁹bis tria
rangunt. Primo nāq; hortatur nos Jo-
hannes ad rectā penitentie actionez. cum
dicit Dirigite viā. Secūdo ostendit actio-
nis recte utilitatē. cum addit. domini. Ter-
tio vtriusq; subiūgit necessitatem. cū sub-
dit. sicut dicit Isaias.

Dixi primo q̄ in verbis pre-
missis hortatur
nos Johannes ad rectā penitentie actio-
nem. cum dicit Dirigite viā. Ista via non
est alia nisi penitentie que sola est via iusto-
rum qua ad paradysum tendunt. iuxta il-
lud ps. Nonit dominus viā iustozū. Que
dicitur via recta. quia recte tendit in celū.
Sicut via impioz dicitur obliqua. Iux-
ta illud ps. In circuitu impij ambulat.
Ad hoc autem vt hec via sit bona requirun-
tur plura. inter que p̄cipuū est vt sit recta.
Primo nāq; hec via penitentie debet eē cla-
ra ⁊ illuminantē sapientiā ⁊ discretionem
Iuxta illud p̄ouer. iij. Iustoz semita q̄si
lux splendens procedit ⁊ crescit vsq; ad p̄-
fectā diem. i. ad eterne beatitudinis clari-
tatē Unde sicut via noctis obscura multū
est periculosa. q̄ sepe in fine errorem idu-
cit. ita via penitentie sine discretionē ⁊ ob-
scuritate intelligentie facta. nihil proficit.
Refert Denric⁹ de v̄maria libro. iij. de p̄-
fectiōe interioris hoīs. c. j. Q̄ cū inter san-
ctos patres diuinitus de grā acquirēde p̄-
fectiōis quereret. que nā esset virt⁹ vel ob-
seruātia q̄ posset hoiez a dyaboli laqueis
⁊ tēptatiōib; custodire. vel p̄ quā recto tra-

mite possit ad culmen p̄fectiōis ascendere.
Venti est ad scriā Anthoniū. Lunq; aliū
aliā virtutē. aliū aliā diceret. Nam quidā di-
cebāt ieiuniū. q̄dam p̄nentiā. q̄dam mū-
di p̄emptū. quidā charitatē ⁊ humanita-
tē. Bt̄s Anthoni⁹ tandē intulit. Omnia
hec q̄ dixistis vtilia sunt sicut dicitur deum ⁊
cupientib; ad eū puenire. S; sola discre-
tio est q̄ omnia laudabili fine p̄cludit. Quā
multi obmittētes p̄uersariōez suā lauda-
bilē nō laudabili fine p̄cluserūt. quia sine
discretionē i inceptis virtutib; nō potuerūt
p̄durare. Et subdit Anthoni⁹. Nec em̄ h̄-
tus est q̄ docet quēlibet ad p̄fectiōz tendē-
tem viā regia semp̄ incedere. Est em̄ vt ait
idem Denric⁹. c. ij. discretio ocul⁹ aie Iuxta
illud Lucerna corporis tui ocul⁹ tu⁹. Bar-
vi. Que ibo d̄z oculus. quia om̄s nostras
cogitaciōes ⁊ actus nostros discernit atq;
plustrat. Illa at̄ discretio nō est nisi rectū
iudiciū rōnis. q̄ errante om̄ia p̄ctōz tene-
bris implicat. Ideo saluator addit. Si
oculus tu⁹ fuerit simplex. totū corp⁹ tuum
lucidū erit. si autē nequā fuerit. totū corp⁹
tuū tenebrosū erit. Istud patet d̄ Saul
q̄ p̄tra p̄ceptum Samuelis estimāz victi-
mas magis placere deo q̄ obedientiā. di-
uinā offensam incurrit. Sicut Achab rex
q̄ credens meliozē fore misericōz p̄cedo
regib; sibi diuinit⁹ traditis q̄ seueram exe-
cutionē diuini p̄cepti. iram dei incurrit et
acerba morte interijt. sicut ⁊ Saul. Nō so-
lū autē discretio lucerna corporis d̄z. sed etiā
sol ab ap̄lo appellat. Iuxta illud Sol nō
occidat sup̄ iracundiā vestrā. Expōit He-
ricus ⁊ om̄es aliū. i. iudiciū ratiōis. Dicit
Salomon ait. Om̄ia fac cū cōsilio. i. cum
moderatiōe discretiōis. Et q̄b; ifero q̄ si
ne discretiōis grā nulla sit p̄ stare v̄l p̄fici
Istō patet fm̄ Denric⁹ vbi sup̄. c. iij. So-
la discretio quēlib; hoiez fito gradū p̄du-
cit ad deū ⁊ om̄es virtutes illesas p̄seruat.
Sine q̄ multi conatu feruido laborantes
a virtutē culmie ceciderūt. Nec mir⁹ cū hec sit
omniū virtutū generatrix p̄seruatric et mo-
deratrix. Cū dicit Berni⁹. sup̄ cātica fm̄ d̄e
rit. Nō h; hostis callid⁹ machinamētū es-
ficaci⁹ ad tollēdū caritatē d̄ cordib; fidelium
q̄ si efficere possit vt i ea incaute ⁊ nō cum
rōne ambulet. Refert Denric⁹ ibidē ex col-
laciōib; patz. Q̄ q̄dā senex q̄nq̄ginta annis
in heremo maximā continentia seruauit.

ita vt in die pasce eam etiā nollet relaxare nec ceteris fratribus cōtinere. **Quē** dyabolus illudēs accessit in specie angeli. sibiq; persuasit q; iam esset tante sanctitatis vt nulli posset discrimini subiacere. etiam si in fluuiū mergeret. **Quod** ipse experiri volens. in puteū se piccir. ibiq; perijt. et hō nō ppter aliud vt dicit **Penric.** quia plus suis difinitionib; patrū institutis voluit obedire. **Refert** etiā de quibusdam duob; fratribus q; cum p heremū trāscentes. fame deficerent occurrerūt eis pagani ferocissimi. offerentes eis panes. quos vnus ppter tuteam discretiōis nō tanq; ab homine sed a deo oblatos suscipiens comedit. **Alius** vero recusans tanq; ab homine nō a deo datos. fame consumpt⁹ est. **Refert** etiā de quodā qui secū filium in monasterio habuit. cui dyabolus persuasit vt eum exemplo Abrahe immolaret. qd ipse statim impleuisset nisi filius videns patrem accētem gladium aufugisset. **Ex** premissis ergo fin eundē **Penricū.** c. ix. ibidem patet. q; discretio est mater et origo omniū virtutum. que nō nisi vera humilitate acquirat quod tunc fit cum omnia agenda. vmo cogitationes singulares senioz referuantur examini. vt in illo suo iudicio credēs sibi seniozum diffinitionib; acquiescat. et quid bonum quid malū debeat iudicare. eozū traditione cognoscat. **Valis** certe tūc unlatus decipi poterit qui nō suo iudicio sed maioz vinit exemplo. **Pecibi** sententia liter. **Secūdo** via penitentie debet esse publica p exemplū bone operatiōis. **Aumeri.** c. x. **Publica** gradiemur via sine omni offendiculo. **Quod** fit p exemplū sancte edificationis. **Proverb.** c. xv. **Via** iustozum sine offendiculo. **Certe** non bñ agit pñiaz occultā q; p publico scādalo. **Sicut** ille q; verecundat in pane et aqua ieiunare corā hominib; p ebrietate vel fornicatione. de q; plurib; suspect⁹ est. **Tertio** via pñie debet esse impolluta. **Iuxta** illō ps. **Ambulās** in via immaculata h mibi mīstrabat **Polluta** est pñia que de vno peccato facit pñiaz. et aliud simile vel aliud committit. **Malā** pñia q; ieiunat et tū inebriat. **Abstinet** a cibo sed non a detractiōe vel iocorifu et dissolutione. **Ultimo** via pñie d; eē directa p rectitudinē intentiōis. **Pec** erit vobis via directa vt stulti nō errēt p eam

Stulti dicunt apud seculares penitētes eo q; derident subfannant et deluduntur. **Sed** certe apud deuz sunt vltra ceteros electi. **i. Loz. j.** **Que** stulta sunt mundi eligit de⁹. **Et** eōuerso sapiētes reputāt apud seculares astuti. dolosi. supplātatores. fraudulenti. deceptores. de q; d; **Sapiētes** sunt vt faciāt mala. **Stulti** igit reputatiōe bñana penitētes ipi habēt viā directā penitētie vt nō errēt p eā. **Error** in via fit cū homo declinat ad dexterā vel sinistrā **Uñ** filij isrl dixerūt ad **Seon** regē amorreoz **Aumeri.** c. x. **Via** regia gradiemur neq; declinabim⁹ in agrē nō in vineā. nō bibemus aquā de lacu. **Via** regia. fm **Origi.** sup li. b; **Uñ** omel. xij. ad finē. est via xpi qui dicit de se. **Ego** sum via. **Et** de q; rege d; i ps. **De** iudiciū tuū regi da. **Quā** pñief se q; fidelis incedere in baptismo euz abrenūciat diabolo et oib; pompis et. **Sicut** cū in pñia pponit nō eē vsurū vllis voluptatib; eius. nō agro anaric. nō vinea voluptat; aut gula et ebrietat;. nō aqua delacu lasciuie. **Sic** q; non vult declinare ad dexterā vel sinistrā. q; neq; ad opera neq; ad sensus dyabolicos mens fidelis penitentis debet recurrere. **Policrat⁹** fo li. iij. ca. ix. exponit p dexterā vehementiā stultit. **Per** sinistrā fo excessum virtutis q; i medio cōsistit. **Unde** sicut omnis vehemētia inimica est salut;. sic excessus omis culpabonarūq; rez. **Consuetudo** vniū. pessima ē. **Unde** **Ethic⁹**. **In**stant sapiēs nomē feret equ⁹ iniq;. **Ultra** q; satis ē stutē si pent ipaz **Et** pbs dicit. **Lane** qd est nimū. q; si hec ipa cautela modestiā deserit eo ipso a tramite stut; incaute recedit. **Salomon** q; dicit. **Noli** inq; nimū esse iust⁹. **Uñ** fm ipm. **Nimīa** hūilitas marā ps supbie est. **Ad** sinistrā declinare est p abrupta viciōz stutūq; deuiare. **Pec** ille. **Sup** oia autēz via penitētis debet esse recta p intentiōz. **Unde** saluator reprehendens pbaricos ait. **Omnia** opa agūt vt videant⁹ ab hoib;. **Penitētes** igit nihil debēt facere gra hūane laudis s; ad glāz dei et salūrem ppriam. **Iuxta** illud. **Sic** luceat lux vestra coram hoib; vt videāt opa vestra bona. et glificet p̄z vestz q; in celis ē. **Et** his isero p̄zo q; ad bonū op⁹ et meritoziū duo requirūt sc; cognitio veri et amor boni. **Primū** p̄z p illud qd dicitū ē sup de discretiōe q; docet

Quoniam quarta aduentus

verū cognoscere. sine q̄ nulla stus incipit
neq; p̄ficat fm̄ Penricū. Scdm̄ patet sc̄z
de amore boni p̄ b̄m̄ Berni. i. libro de di-
spensatōe et p̄cepto. Ubi dicit. Ut iterior
oculus se simplex sit. duo illi arbitror esse
necessaria. sc̄z vitatē in electōs. Ecce cogni-
tio veri p̄ discretōs. Et caritatē i intentōe
Ecce amor boni. Pro isto sciēdum q̄ fm̄
Berni. i. li. de cōsideratōe ad Augustinū bo-
mines diuersimode se habēt ad bōa opa.
Quidā em̄ bona diligūt et t̄m̄ mala nesciēt
vel imprudēt agūt. vt sūt illi q̄ libenter b̄n̄
faciēt. s̄z q̄z nō querūt a sapiētib; quō fa-
cere debeant. contingit sepius q̄ mala pu-
tantes bona agunt imprudenter. De q̄b; d̄z
Ma. v. **Ue q̄ dicitis malo bonum.** Isti
nō sunt omnino mali. q̄z et si in eis deest di-
cretio q̄ verū agnoscat. t̄m̄ deest pueritas
q̄ iniquitatē nō diligant. In eo ḡ q̄ bonuz
diligūt. boni sunt. sed q̄z malū faciūt. mali
sunt. Sūt et alij q̄ bonū agūt sed malū in-
tendūt. Sūt et h̄ij mali. q̄z bonum agunt
sed intentione praua. et sic p̄miserunt bonū
malo. Alij sunt qui bonū agūt sed malum
credunt. H̄ij peiores sunt. quia bonū nō
agerent si ipsum bonum fore scirent. Alij
sunt q̄ malum agūt sed intendūt bonum.
et h̄ij similiter mali. q̄z non sunt faciēda
mala vt eueniant bona. Alij sunt qui veri-
tatem nō agnoscut. et pueritate diligunt.
h̄ij pessimi. q̄z et in rōne et in voluntate de-
formati. De h̄ijs d̄z. **Corrupti sunt.** in ra-
tione. et abominabiles facti sunt i studijs
suis. Alij sunt q̄ bonū cognoscut in rōne et
diligūt i operatiōe. h̄ij optimi. Isti soli sūt
q̄ faciūt d̄no viā rectāz in cordib; suis. q̄a
rectū recte faciūt. De q̄b; d̄z in ps. **Et de-**
duxit eos i viā rectā. vt irēt in ciuitatē ha-
bitationis. Isti em̄ recto tramite p̄gūt i ci-
uitatē celestem. et recte operant̄ et recta in-
tentione illud amat. h̄ij ḡz nō alij dirigūt
d̄no viam. Verū q̄z multi sunt heu his tē-
poribus qui rectum non recte agūt. Ideo
horatur Johannes dicens. **Dirigite viā**
domino.

Dixi secundo q̄ in verbis p̄-
missis Johā-
nes ostēdit p̄nic et cuiuslib; bone actionis
utilitatē. cū sub d̄t. d̄ni. Ac si em̄ dicat. me-
rito h̄ac viā dirigere debet̄ vos serui. Ex q̄
eā ip̄e d̄ns et saluator. vt̄ por̄ dilexit. Unde
dicit glosa sup̄ **Matth.** **Viā d̄ni p̄nic est.** p̄-

quā de ad nos descēdit et nos ascēdit
ad ip̄m. Istā viā p̄figurādo i se cū ap̄in q̄/
ret h̄rlin. Primo venit berphage. Secdo
ad montē oliueti ascēdit. Dicit aut̄ q̄ p̄mo
egressus de Bethania et tūc p̄mo trāsiuit
ad p̄dicta loca. Dec fuit viā d̄ni corpal cū/
do ir̄lm̄ materialem. Sed nostra est mo-
ralis tendendo ir̄lm̄ celestem. Primo er-
go d̄ns exiuit de Bethania. Bethania in-
terprat̄ dom̄ afflictōis. et significat i pec-
catore vehementē doloris afflictōz p̄ p̄tri-
tionē. a q̄ p̄mo viā sue quersōis q̄lib; pec-
cator d̄z incipe. **Juxta illō ps.** **Dolor me**
in p̄spectu meo semp. i. in cognitiōe peccati
Secdo p̄ctōz p̄cedit vsq; Berphage. et sig-
nificat p̄fessōez. Berphage em̄ interprat̄
dom̄ bucce seu oris. et significat p̄fessionē
vocale. **Juxta illō ps.** **Dixi p̄fitebor aduer-**
sum me iniusticiā meā d̄no. Tertio ap̄in/
quit ad montē quez et ascendit. et significat
elevationē mēt̄ p̄ deuotionē orōis ad deū.
Hā fm̄ Aug. oratio nō est aliud nisi ascen-
sus mentis in deū. Quarto ascēdit ad mō-
tem. nō quēciq; sed oliueti. et significat ele-
mosinaz largitiōē. p̄t̄ pinguedinez olei.
Debet em̄ penitens fructificare bōa opa
et p̄cipue elemosinas. redimēdo p̄ eas pec-
cata. **Juxta illud Daniel. iiii.** **Peccata tua**
elemosinis redime. Et **Luce. xij.** **Date ele-**
mosinā et omnia mūda sunt vobis. Talis ḡ
merito dicere poterit. **Ego sicut oliua spe-**
ciosa in campis. Quisq; ergo taliter peni-
tentia agit de viā d̄ni dirigat. Nō est tamē
leuiter transeundū. q̄z Johānes non sim-
pliciter dicit **Dirigite viā.** s̄z addere studiu
it. d̄ni. volēs significare aliquā aliā eē viāz
q̄ vadūt p̄ctōres ad damnationē q̄ non est
d̄ni sed dyaboli. De q̄ saluator **Matth. xij**
dicit. **Arā ē viā q̄ ducit ad salutē.** et pauci ḡ/
diunt p̄ eam. **Lata s̄o est que ducit ad per-**
ditionem. Et de lata. **Pam dicam? viā latā**
apud nos in qua possunt cōcurrere et sibi
met inuicē obuiare duo vel tres currus.
Sic viā dyaboli est ad t̄m̄ lata q̄ non so-
lum duo aut tres currus sed etiaz septem
simul cōcurrentes possunt sibi inuicē ob-
uiare. Sūt em̄ septē genera mortalitū pec-
catorū que in viā dyaboli simul p̄currūt. et
vnū nō impedit aliud s̄z se in pace obuian-
do p̄tereūt. et ideo dicitur viā lata et ampla.
Sed licet sit lata t̄m̄ est multum gravis et
laboriosa. viā vero p̄pi est leuis et facilis.

Juxta illud **Math. xi.** Jugum em meum suave est et onus meum leue. **Quia ps.** dicit de se. **Quia** mandatorum tuorum cucurri. cum dilatasti cor meum. **Videt** em a principio via domini ardua ut vix possit homo progredi per eam. sed processu temporis ita dilatatur ut libere possit currere per eam. **Quod** fit cum homo ex charitate omnia facit. **Tunc** em amanti nihil erit difficile. **Conuerso** em diaboli a principio ita lata est q homo libere discurret qua vult. **Sed** postea ita aratur q non potest progredi de loco. **Ad** fit cum mala consuetudine peccandi ita afficitur ut non possit ad bonum moueri. **Juxta** illud. Peccator cum in profundum malorum venerit contemnit. **Hinc** est q ista via diaboli multum est laboriosa et ad extremum fatigabilis sicut damnati coqueruntur dicentes **Sapie. v.** Lassati inquit sumus in via iniquitatis et perditionis. **Ambulaui** vias difficiles. viam autem domini ignorauimus. **Istud** verificat **fm** **Rupertu** **holgot.** vbi supra. in omni genere hominum peruersorum. qui inter nobiles et milites per vanitatem et fama volantibus in ore hominum taliter se exponunt. sustinentes plus de pena in vno torreamento seu hastiludio vel bello. quam sancti monachi in decem annis. **Itez** mercatores qui mare transeunt personaliter sustinentes periculosas latronum insidias. maris tempestates et naufragia. certe isti experient istas vias diaboli esse difficiles. **Si** militer clerici vel laici q magnorum regum vel comitum vel episcoporum curias aggrediunt ad seruiendum. certe etiam isti sciunt quantum ista via habet difficultatem. vbi seruiunt multis annis cum remorsu conscientie. cum ob iurgationibus dominorum. cum inuidia sociorum. cum omni infortunio corporali. **Et** ideo omnes illi siue subditi siue domini q peccato seruiunt per felicitatem mundi dicere possunt **Lassati** sumus in via iniquitatis. **Sunt** autem septem viae iniquitatis q sunt valde difficiles. et tamen hominibus valde amabiles. **Et** huius causa est non potest nisi ignorantia. **Om**nis enim via est difficilis. si sit montuosa. spinosa. lutosa. tenebrosa. tumultuosa. sumptuosa. et rediosa. **Montuosa** vadunt superbi et ambiciosi. que via est periculosa. quia de modico lapsu iminet magni periculum. **Quia** **fm** **Breg.** quanto gradus altior tanto casus grauior. **Sed** certe ipsi sunt

similes leporibus. qui facilius currunt contra montem ascendendo quam de monte descendendo. **Nam** isti facile ascendunt ad dignitatem et cum magno conatu et velocitate sed de dignitate difficulter amouent. **Secundam** viam scilicet spinosam adiuuat auari. **Spine** enim sunt diuitie. **Luc. viij.** Quia habet purificationem laboris in acquirendo et doloris in amittendo. **Tertiam** viam scilicet lutosam eligunt luxuriosi. de quibus in **ps.** Iniquitate sunt vitiosius in omni tempore. **Quia** tales et si non agunt turpia. tamen de eis meditantur et loquuntur. **Ideo** dicit in omni tempore. scilicet in mensa. in solacijs. in collationibus. in somno. in vigilia. in die et nocte. **Quarta** via scilicet tenebrosa eligunt inuidi q per malicia propria sunt excecari. et vbi cumque sunt in tenebris ambulat. **Prover. ij.** Relinquit rectum et ambulat per vias tenebrosas. **Ps.** Fiat via illorum tenebre. **Sed** tales timeant quia nesciunt vbi corruant. **Prover. iij.** Quia in profundis tenebrosa nesciunt vbi corruant. **Quinta** viam scilicet tumultuosam eligunt iracundi et plenam pressuram. quia vbi cumque sunt pressura est. **Sicut** narrat de quodam **Seneca** in de ira capitulo. viij. qui dicebatur **Leleus** qui fuit iracundissimus. et ideo seditionissimus. **Unde** **ps.** Contritio et infelicitas in vitijs eorum. **Sextam** viam eligunt gulosi videlicet viam sumptuosam. **Per** mercatores non libenter vadunt vias sumptuosas vbi est carissima per et potus. quia plus perderent in via vna nocte quam lucrarentur in die. **Via** sumptuosa est taberna. vbi homo plus expendit vna hora quod sibi sufficere posset tota die. **Unde** in psalmo. **Dec** via illorum scandalum ipsis. **Septimam** viam eligunt accidiosi. **Isti** enim licet nihil faciant boni. tamen sunt quasi continue fatigati. **Est** enim accidia quodammodo spirituale redium in his que dei sunt. **Ira** quoque omne illud quod ad diuinum pertinet officium reputatur ab eis nimis longum. **Hi** volunt habere longum prandium sed breues gratias. **Bar**rationes diurnas. et horas sumptuosas somnum infantis. et missam venientis. **Infans** habet necessario dormire et multum. quia in somno maxime nutritur. **Dec** ergo sunt omnes viae iniquitatis quas debet homo derelinquere. et viam domini incedere. **Juxta** illud **Isaie** quoniam quae gestis iniquitate. **Derelinquat** impius viam suam.

Dominica infra octa. natiuitatis christi

vir iniquis cogitationes suas. Et Ezech. vi. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Verum qz multi sunt qui in his vijs decipiunt. Transientes em viam dyaboli credunt se transire viam dni. Nam viuētes ad supfluitatem. credunt viuere ad necessitatē. Ido petendus est dñs vt doceat nos cognoscere vias suas. Iuxta illud ps. Vias tuas dñe demonstra mihi. Et iter. Notam fac mihi viā in q̄ ambulem.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis Johannes describit huius vite necessitatē. cum dicit. Sic dicit Isaias p̄pheta. Magna siquidem necessitas incumbit facere aliqd̄ ex p̄cipiētis auctoritate precipue p̄phete. Prop̄phete autē sunt secretarij p̄cipi dei. Ideo q̄ ipsi p̄cipiunt humiliter exequi debent. Quia ergo dirigere viam istam suadet prop̄pheta Isaias. Ideo ei est obediendum. Ac si em dicat. Non solum ista via est dirigēda quia est domini. sed etia q̄ia hoc suadet p̄pha. Circa quod sciendū q̄ necessitas no bis incumbit obediēdi p̄pheta. et h̄ multiplici ratione. Primo p̄pter mittentis auctoritatē. dñs em illos mittit et ipsi ei nuncij sūt. Hieremie vii. Misit ad vos seruos meos p̄phetas. Et Math. xxiij. Ecce ego mitto ad vos p̄phas et sapientes et scribas. Qui ergo obedit nūcio obedire debet et dño. Unde christus dicit. Qui vos audit me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit eū qui me misit. Unde Ezechielis dicitur. iij. Domus israel noluit audire te qz nolunt audire me. Secūdo p̄pter dicentis dignitatem. nō em loquunt̄ ex p̄prio sensu. sed inspirati a sp̄s̄ sancto. ij. De. j. Non volūta re humana allata est aliquādo prop̄pheta. sed sp̄s̄ sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Propter hoc dicebat x̄ps̄ Math. x. Non em vos estis q̄ loquimini. sed sp̄s̄ patris vestri qui loquit̄ in vobis. Tertio p̄pter doctrinā p̄phete et vtilitates. Illuminat em animā per sp̄s̄alem intelligentiā. ij. De. j. Habent̄ firmiter prop̄pheticum sermonē. cui bene facitis attendentes. Quarto p̄pter bonorum eterne glorie adeptionē. ij. Paralip. xx. Credite prop̄phete eius et cuncta venient vobis prospera. Unde dñs p̄phariseis et p̄phariseis ait. Si crederetis Moysi. crederetis forsitan et

mihi. De me em ille scripsit Job. v. et Luce. xvi. Si prop̄pheta non credent. nec si quis ex mortuis surrexerit credent. Quis parua fides hodie adhibet scripturis p̄phetarum. quas homines mundani aut vertunt in dubiū aut omnino non credunt ita esse. Sed qd̄ mirum si seruis non creditur. cū domino non credit. Iuxta illud Iohannis. Si me audierint et vos audient. Si sermonē meū seruauerint et vestrum seruabūt. Si me persecuti sunt et vos persequent. Unde autem talis contentus in hominibz nō credentibz verbis dei et prop̄pheta. Certe ex defectu charitatis et dilectiōis ad deum. Nam scriptum est. Quod d̄s non diligit. facile cōtemnit. Si cōtemnit. igitur nō credit. et quo pro nihilo reputat. Cum ergo hodie homines p̄ nihilo habeant terram desiderabilē. vt dicitur in psalmo. Non mirū q̄ etiam omnia que dicunt̄ de ea nō attendūt neqz credūt. Hos igitur fratres attendentes prop̄pheticam suasionē. humiliter obediāmus ei. vt sic iuxta p̄phete consiliū viam domini hoc sacro tempe dirigam̄ quaten̄ p̄ eam gradiendo sine offendiculo ad vitāz possim̄ peruenire eternāz. Ad quā nos perducatur ipse dñs noster ih̄s x̄ps̄ Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis x̄pi

Sermo. XIII.

Hec pater et mater Ihesu mirantes super his. Luce. ij. cap. Morale est omnibz regibz et principibz terras suas noniter ingredientibz. vt se malis et inobediētibz us rigidos et seueros per iusticiāz ostendāt. bonis vero et subiectis benignos et clementes appareant. Iste em due virtutes matris me cōseruant regnū. per primā irrogatur malis supplicia. per secūdā autē distribuuntur bonis beneficia. De his duabus virtutibz dicit Proverbior. x. Misericordia et veritas custodiūt regē. et clementia roborat thronū eius. In C̄r̄gilio isozmādo Encam troianū romane vrbis fundatorem legit̄ dixisse li. vi. Eneidos. Tu regere impio p̄p̄os romane memēto. Nec tibi artes erunt paucis imponere mores. Parcere subiectis. et debellare superbos. Christus dñs noster est rex regū et princeps regum terre. vt dicitur Apocal. p̄mo.